

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor:	Correspondențele se adresează redacțiunii
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte	„FOAIA DIECESANĂ“
„ „ „ pe 1/2 an 5 „	etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150	iară banii de prenumerațiune și inserțiuni la
„ Români și străinătate pe an 14 franci	de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor.	ADMINISTRAȚIA
„ „ „ „ pe 1/2 an 7 „	de aci în sus 10 coroane	Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebe

1899

„Timpul tace și fuge“, a zis Prea Sântitul nostru Episcop diecesan Nicolae Popea în frumoasa sa pastorală adresată fiilor săi credincioși cu ocasiunea sărbătorilor Nascerei Mântuitorului nostru Isus Cristos. Așa este, timpul tace și fuge, iară omul înțelept folosește fiecare moment al timpului pentru de a-și ușura pozițiunea sa, pentru de a înainta mereu către ținta sa pusă de Creatoriu, către fericirea timpurală și vecinică.

Este însă foarte adevărat, și vedem cu ochii zi de zi, că timpul în carele trăim este încărcat de greutate, ne pune sute și mii de pedeci la înaintarea noastră, și noi trebuie numai cu multă circumspecțiune și cu multă încordare să stoarcem câte o sfarimătură, câte o bucățică de petrișoară, pe carea să o putem folosi la zidirea edificiului existenței noastre naționale și bisericesci, la netezirea călei pentru ajungerea noastră la fericirea timpurală și vecinică, către carea trebuie să năsim. Trebuie să fim pururea trezi, pururea în luptă cu greutatele timpului, căci vai este de omul acela, carele în ziua de astăzi stă cu mâinile în sin și privește numai pasiv și cu indiferență cursul timpului și felurile meșteșugiri ale spiritului timpului de astăzi.

Timpul tace și fuge. Iată-ne iarăși ajunși la o stațiune, când cu necesitate ni se împune privirea spre trecut. Iată, că după zilele de bucurie ale frumoasei și înălțătoarei de inimi sărbători a Nascerei Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos am ajuns la o stațiune a timpului, sau mai bine zis a veciniciei, când desbrăcând haina de sărbătoare ne vedem aruncați în vârtejul luptei de existență și vrând nevrând trebuie să privim asupra anului trecut, pentruca să vedem, că oare am dat înainte sau

am stagnat, sau am dat chiar înapoi? Ceeace face economul înțelept, trebuie să facem și noi.

Privind asupra trecutului, icoana ce ni se prezintă nu e îmbucurătoare. Ar fi cutezat a zice, că am dat înainte. Ar însemna a închide ochii dinaintea adevărului, a ne înșela pe noi înșine, dacă am susține, că ne-am întărit în decursul anului trecut, că ne-am apropiat de ținta noastră, de fericirea noastră timpurală și vecinică, și că putem privi în viitoriu cu încredere că putem intra în anul nou cu pași siguri.

Fără îndoială împrejurările timpului de astăzi aduc cu sine această stare de lucruri, dară nu mai puțin este adevărat și aceea, că împrejurările tot oamenii le fac, împrejurările sunt efluxul ținutei noastre față de esegințele, ce ni se prezintă.

Dacă ne plângem astăzi, că poporul nostru în genere luat a dat și dă înapoi în cele materiale; că avere românească trece în mâni străine, cine este de vină? De ce nu ținem cumpăt în cheltuelile noastre? De ce nu păstrăm cu scumpătate averea moștenită dela părinți? De ce alergăm cu crucerul nostru la străin pentruca să-l înavuțim? De ce aruncăm cu amendoauă mâinile averea noastră românească în brațele străinilor, când avem fete de măritat?

Dacă simțul religios-moral e în decădintă, cine este de vină? De ce nu ne îngrijim cu sântenie pentru plantarea și întărirea acestui simț în inimile tinerimei? De ce nu ținem cu scumpătate la prescripțiile bisericești și la datinele noastre strămoșesci, și de ce nu imitam pe părinții noștri în zel și abnegațiune pentru biserică? De ce nu căutăm să împedecăm învățăturile perverse, vrăjmașe religiosității și simțului național, cari prind rădăcini în mijlocul nostru?

Nu putem nega, că în cele materiale n'am dat înainte. Căci deși vedem cu bucurie, că se înmulțesc institutele noastre economice, totuși nu le putem pe acestea considera ca semne ale progresului general material, pe cât timp vedem, că poporul scapă din mâni averea părințească, că industria și comerțul, e aproape eschisiv în mâni străine, că elementul românesc în multe locuri, și cu deosebire în orașe e din ce în ce tot mai strimțorat, și restrins de invasiunea străinilor.

Tot așa nu ne prea putem lăuda cu starea religioasă-morală, când vedem, că sântele biserici sunt goale, iară birturile și alte locuri de petrecere sunt pline; când vedem, că la căsătorii mostecate partea aparținătoare bisericii noastre cu mare ușurătate nu observează învățăturile bisericești, ba arată nepăsare; când vedem, că în unele locuri lipsesce simțul de jertfire pentru școală și biserică; când vedem, că pe alocurea se face speculă din ceace este mai scump pentru om, din religione; când vedem, că pentru bunuri pământești, adese pentru un bagatel, este cineva în stare a se alătura aceloră, cari sunt inimizii bisericești și școlii noastre și vânează după interese personale.

În urma legăturii strânse, ce a existat între credincioși și preoți, și în urma organismului nostru bisericesc am fost fericiți de a avea un cler, carele trăit numai pentru popor, și carele s'a bătătorit să se bucure în parte și astăzi de o independență salutară față de fluctuațiunile externe și față de organele externe. Astăzi, dureri, suntem pe cale de a perde această independență, ceace fără îndoială nu va rămânea fără urmări stricătioase pentru însuși organismul nostru bisericesc, fără de a lovi în autonomia noastră bisericească, dară nu va rămânea nici fără urmări păgubitoare pentru interesele sufletesci ale credincioșilor. Clerul după chemarea sa are să fie pendent numai dela sântul altariu și întru ascultare față de mai marii așezați de Dumnezeu ca următori ai sântilor apostoli, întru ascultare față de episcopi.

Multe au fost de făcut, și astfel a rămas neregulată și neasigurată starea materială a clerului, ceace, după cum vedem, începe a subsăpa astăzi independența și vaza clerului, și e teamă, că ne va aduce mari stricătuni. „Timpul tacere și fugă“, a tăcut și a fugit, și cine scie, nu s'ar fi putut oare întrebuița și pentru preîntâmpinarea răului, ce amenință acum cu aservirea clerului prin ajutoare materiale străine, în care privință în anul trecut s'au făcut pași hotărâți?

Dară în decursul anului ospirat am avut și o zi de o măreață sărbătoare. Am serbat amintirea marelui nostru arhiepiscop și metropolit Andreiu baron de Șaguna, dela a cărui trecere la cele vecinice s'au împlinit 25 de ani.

Acea ziuă a fost de un caracter dublu, de întristare și de bucurie. De întristare, pentru că l-am pierdut și timpurile sunt astăzi așa de grele încât avem mare lipsă de bărbați dedicați cu trup cu suflet în altele interese bisericești; iară de bucurie, pentru că l-am avut, și pentru că în zilele aceste amare de acum ne îndulcim de fructele ostenelelor lui; pentru că fructele muncii lui neobosite ne-au servit și ne servesc astăzi ca scut față de multe ispite. Cu bucurie am văzut, că întregul nostru popor dreptcredincios cu un cuget a luat parte la această sărbătoare, carea a luat măsuri imponente și în-sufătoare de respect.

Am sörbat, și la razele binefăcătoare ale memoriei fericitului mare arhiepiscop și metropolit ne-am încălzit și ne-am îmbărbătat pentru greutățile, ce ne stau înainte.

Și ce coincidență minunată! În același an, când am serbat memoria fericitului arhiepiscop și metropolit Andreiu, îmbracă biserica abea după vr'o trei luni doliul pentru trecerea din viață a arhiepiscopului și metropolitului Miron. Să se fie întemplat oare aceasta fără nici un scop? Nu va fi avut oare Provedința dumnezească un anumit scop cu chemarea metropolitului Miron îndată după sărbătura memoriei marelui Andreiu, fiind inimile noastre încă pline de măroția faptelor acestuia? Nu va fi voit oare, ca sub impresiunea memoriei fericitului metropolit Andreiu să se facă alegerea noului metropolit, chiar din considerare la starea critică a bisericești, în carea se află, și la oventualele greutăți, ce le poartă în simul său viitoriul? Nu se va fi manifestat oare degetul Provedinței întru a desemna calea și ținuta, ce trebuie observată pentru de a putea trece nevătămați prin greutățile și ispitele viitoriului? Alegerea de metropolit s'a făcut, și viitoriul va arăta, dacă și intrucât s'a înțeles Voința cea a tot sântă, dacă și întru cât s'a urmat degetului Provedinței dumnezeesci.

An nou fericit!

Cultivarea viței americane

(Prelegere populară)

(Fine)

În cei dintâi doi ani tăiam vița tot după obiceiul de până acuma primavara după des-gropare; dela anul al treilea însă e bine ca via americană să se taie de cu toamna, căci toamna nu perde vița așa mult suc și i rămâne puterea păstrată pentru rod, și nu îngheață așa ușor.

Tăietura se poate face pe cap (bucium) sau pe umeri; depinde de la modul cum voim să manipulăm via. Tăietura pe cap produce rod mai puțin dar dă vin mai bun; tăietura pe umeri însă de rod mai mult și vin calitativ mai slab.

Să băgăm bine de seamă, ca tăietura viței, să se facă totdeauna prin ochi, mai cu seamă, primăvara, — sau cel puțin așa, ca partea mai lungă să rămână deasupra ochiului.

Cu cele ce vi le am spus până acuma aș fi isprăvit toate, ce aveam să vi le espun de astădată. Se poate însă, că totuși unul sau altul dintre Dvoastre a ramas nedumerit și vrând nevrând i-și aruncă întrebarea, că oare de ce am aflat cu de bine să vă vorbesc de această taină, când la noi încă nu se prea rup oamenii după via americană.

Ertăți-mi, ca de încheiere să vă împărtășesc pe scurt rentabilitatea viței americane și modalitatea, cu carea statul a aflat de bine să vină în ajutorul cultivătorilor de vie, căci prin aceasta, poate că vi să va dovede și scopul prelegerei mele de astăzi.

Luând de basa experiența câștigată de timp mai îndelungat în Franța și în ani din urmă în Ungaria, se poate susține, că sădirea de viță americană oltoită e mai rentabilă. Cu vița oltoită nu numai că putem avea în scurt timp o vie completă, dar aceasta deja în anul al treilea aduce rod; pe când la sădirea de viță americană și apoi oltoită în vie suntem espuși la eventualitatea, că oltoile să nu se prindă și apoi de abia după ani de zile putem avea via întreagă și acesta și aduce rod mai târziu.

Sădirea unui jugher de vie cu viță americană, luând de basă împrejurările noastre locale se urcă la suma de 1000—1200 fl. de după cum e pământul mai mult, sau mai puțin cu petriș.

Deoarece sădirea de viță americană cu oltoire deja gata e mai recomantabilă, vă fac socoteala numai de la această sădire pentru un jugher de vie:

1. Rigolisarea	200 fl.
2. 4000 de vițe oltoite	400 „
3. Înlocuirea vițelor remase	100 „
4. Sădirea	30 „
5. Pari	100 „
6. Lucrarea în anul 1—3	170 „
	<u>1000 „</u>

Dacă pământul însă e mai greu de lucrat rigolisarea constă mai mult și dacă vițele oltoite sunt mai scumpe, și prețul acesta să poate urca într'atâta încât un jugher de vie la finea anului al treilea poate costa și 1200 fl.

Primind acum de lucru constat, că vie americană nu are viața mai mult de 10—15 ani și sciind, că în cei dintâi 3 ani vița ameri-

cană nu dă rod, ne rămâne numai un timp de 7—10 ani, în carele am putea avea ceva câștig și e întrebarea acum, că în aceasta vreme ne aduce via atâta, cât e de lipsă, ca să ne acopere nu numai lucru, dar și capitalul investat. Da!

Acest răspuns ni-l dau specialiștii, ba ei susțin și mai mult și zic, că via americană sădită, sub durata rodului, ne da nunumai ce am investat și % convenite după acest capital, dar încă și aceea, ce e de lipsă, ca după 12—15 ani să sădim din nou o altă vie nouă.

Deja pe anul al 4 se poate lua ca rod 36 Hl. cari socotite cu 20 fl fac 720 fl. în zece ani dar vița americană ar aduce 7200 fl. Prin urmarea nu numai că acopere 1000 fl. din cei trei ani din tîi și 500 fl socotite cu camete pe 10 ani după acest capital dinpreună cu lucrul de 200 fl. pe zece ani, ci ne aruncă încă un venit frumos și speșele de lipsă pentru plantarea nouă.

Dacă luăm dar de bani buni datele, ce ni le dau cei ce au făcut până acuma încercare cu vie americană, trebuie să susținem, că zeu acesta nu e lucru reu și ar trebui să ne apucăm și noi de el.

Ce privesce apoi calitatea vinului, aflăm că și în direcția aceasta ni se arată numai semne bune. De un an și în piața noastră se vînd struguri americani și am avut ocazia să ne convingem, că sunt tot așa de dulci cum erau ai noștri. Ba unii susțin, că prin oltoirea viței americane vinul nostru are să câștige și în calitate, căci se va putea ținea și transporta mai bine, ca până acuma.

Dar și dacă nu ar fi struguri mai buni, cel puțin totuși am avea struguri, căci acum nu avem de fel. Și ce ar face lugojanul fără dealul viilor! Mulți din ai noștri au îngropat și anul acesta viile, deși de vr'o câțiva ani nu au mai avut struguri sau rod îndestulitoriu. Și oare de ce? Pentru că lugojanul e și fălos și lăudoros și această trebură să se dovedească și la vii. Cum să rămână vr'unul fără pîrloagă?!

Ca să nu-mi ziceți, că vă vorbesc numai vorbo goale, vă povestesc aci o istorioară, carea se întîmplă mai cu fiecare lugojană, carea aare un petec cât de mic de pîrlogă.

Primăvara și vara, când e vremea de sapă și de legatul viei, numai ce vezi pe o femeică cam înbursucată eșind din curte și apoi tot bombonind luând-o spre dealul viilor cu cotorița în cap. „Tu, Mariuță, dar unde ai plecat“, o întrebă vecina dinaintea casei. „Dar mă duc la prepadită de porloagă, de vie să o mai rădic, că nu știu, ce să mă mai fac. Să o fie ars focul! Da nu mă pot scăpa de ea; tot am zis la a meu, că să o scoată dracului și să o aducă să o

aruncăm în sobă peste iarnă, dar n'ai cui să-i vorbești. Vezi Doamne i moșie dela tatăsu!

Făce ce face Mariuța preste vară cu pîrloaga, la carea numai cu necaz se duce. Doabia însă au dat strugurii în pîrgă și când colo la ziua împăratului sau nainte de sfîntă. Mărie (vezi Doamne pe rugă) vezi pe Măriuța, că iasă tot cîntînd de acasă, chichită și cu cotoricioara pe mână.

„Tuță dragă! da unde te duci așa de dimineată? Mă, că cum te-ai chichit!“ „Ei, mă duc la noi la vie, să aduc nisce struguri pe sf. serbători. O, Doamne, ce rușine, să nu scii D-ta, nană Lenco, că noi avem vie. Și încă ce mai blagă de vie! Să vezi strugurii, că stau ca purcei, de-ți cresce inima!“

Să nu credeți, că strugurii or fi chiar așa, cum vă povestesc Tuță, dar apoi ce să-i faci, ei i place să se fălească.

Vedeți dar, că trebuie să grijim de susținerea și resp. regenerarea viilor noastre prin vița americană nu numai pentru că aceasta din toate punctele de vedere se pare a se rentă, ci chiar și numai pentru aceea, că putem da ocaziune lugojenelor noastre, ca să chichească și să se fălească!

În fine mai ating și aceea împrejurare importantă, precumcă și legislația țerei au aflat de lipsă să grijească de renoirea viilor prin sădirea de vița americană. S'a constatat, că până la 1895 filoxera numai la noi în Ungaria a devastat 300000 de jughere de vie și că o mulțime de oameni au ajuns la sapa de lemn.

Prin art. de leg. V din 1896 s'a dispus, ca guvernul țerei să deie până la 1909 câte 200000 fl. anual ajutoriu pentru plantarea de vii americane și s'a îndrumat, ca să contracteze cu o bancă din țară, carea cel puțin 25000000 fl. se deie împrumut numai la cultivătorii de vie americană.

În urmă și pe baza acestei legi, a primit asupra sa banca agrară din B.-Pesta această afacere și a făcut dispozițiile de lipsă, ca fiecare proprietariu de vie, care în locul pîrlogii de-vestate de filoxera, sădesce vie americană să capete împrumut 1000 fl. pe jugher.

Condițiunile acestor împrumute hipotecare sunt între împrejurările date destul de favorabile, căci împrumutul se dă câte 1000 fl la jugher și nu se cere altă ipotecă decât numai via nouă.

Percentele sunt numai de $5\frac{1}{4}$ la sută iar pentru administrație se ia $\frac{1}{2}$ de percent. Împrumutul se lichidează tot în bani gata sau se dă dela stat vița de lipsă la sădiri. În cei din-tâi 3—5 nu se solvesce nimic din capital și numai după aceia în 15 ani în rate anuale are să fie replătit împrumutul.

Informațiunile de lipsă le primesc fiecare interesat și dela societatea agricolă comitatensă din loc.

Să nu ne lepădăm dar de țatatu nostru cel bătrîn“ căci Românului totdeauna i-a plăcut vinul bun, — ci să urmăim sfatului bun și esemplului altora și să ne regenerăm vîile.

Dacă apoi pe lângă munca noastră i-și va pune și Dumnezeu mila, vom ajunge iarăși vremea, ca să putem striga cu Luca diu Cete: „Buți, buți, baci Nicolae!“

Dr. George Dobrin

Dincolo de nori

Americanul Iohn Steiner istoricesce o interesantă aventură, ce a avut-o dincolo de nori, făcînd prin anii șezeci o excursiune cu balonul.

Era o zi admirabilă, scrie el, când, după ce am făcut preparativele necesare, m'am hotărît să întreprind o călătorie cu balonul, plecînd din Camden în Nev-Jersey peste Filadelfia. Pe boalta cerească nu se vedea nici cel mai mic nor, ceea ce îmi promitea o plăcută preumblare în sferile înalte. La oarele 3 totul era gata de plecare. Eu mă urcai în luntrea mea și îmi luai rămas bun dela cei din prejur. Cuvîntul „lăsați liber“ răsuna, și balonul se ridică sus, maiestatic, însoțit de uralele mulțimei, ce privea după mine.

Tot mai sus și mai sus mă suiam pînă când balonul plutea lin în marea de aer deasupra pămîntului, la o înălțime de 8000 de urme. Mercuriul arăta 42 de grade peste zero. Perspectiva, ce mi-se înfățișa, era minunată. Filadelfia și Camden zăcea tocmai sub balon, și riul Delovare, care desparte aceste două orașe, puteam să-l văd în depărtare de 50 de miluri; corăbiile ce pluteau pe el, erau ca și nisce jucării, și vapoarele cari circulau între țermi, se vedeau ca nisce paseri de apă cari înoată în coaci și 'ncolo într-o vălișoară. Spre Ost vedeam Oceanul Atlantic, cu valurile sale uriașe albastre, ce se înălțau ca tunurile spre cer.

Eram cu totul cufundat în această privelise încântătoare, când atențiunea îmi fu atrasă de un tunet îndepărtat, ce se auzia din partea vestică. Departe în jos pe orizont se vedea un nor greu, din care fulgerile eșiau săgetînd în toate părțile: Furtuna se ridică iute în sus. Eu de multe ori am dorit să văd odată tunetele și fulgerile de desuptul meu; acum mi-se dete ocaziune, pe care nici n'am lăsat-o nefolosită.

Am aruncat câți-va saci de balast peste bord, așa că balonul s'a urcat la o înălțime de 12,000 urme; aici am stat plutind în aer. Răceala începea să devină tot mai simțitoare, barometrul arăta numai 23 grade preste zero (Fahrenheit). M'am uitat la ceasornic era $3\frac{1}{2}$. Furtuna se tot apropia și tunetele înfiorătoare îmi asurziau urechile. O panică mă cuoprinsc; mă gîndeam, că oare n'ar fi mai bine să mă cobor pe pămînt, pînă nu mă apucă furtuna. Aceasta însă era deja prea târziu deoarece-ce elementele

naturii vniau groaznic în furia lor. Tot ceea-ce mai puteam face acum, era ca să mă pot ține deasupra furtunei. De aceea am aruncat peste bord toată greutatea, ce o mai-aveam; putându-mă ast-fel să mă țin deasupra vântului puternic. În scurt timp însă observai, că iarăși mă cobor în jos. Nu mai vedem acum nimic, mă surprinse o mare de spumă clocotitoare, care mă ameți.

De asupra mai soarele strălucia luminos și vesel, ca și cum ar fi răs de mine iar jos trăsia și fulger; par'că a sosit ziua judecării. Mă aflam cam 5000 de urme deasupra furtunei și 10,000 urme de-asupra pământului. În câte-va minute balonul se coborî cu 1000 până la 2000 de urme.

Viforul puternic arunca spuma clocotitoare la o înălțime cât un munte, se părea, ca și când nise munți de zăpadă s'ar fi grămădit, apoi earăși se împrăștiu, ca din nou să se înalțe spre cer. Mișcările acelu colos cu nimic de pe pământ nu le pot asemăna: tot astfel n'am cuvinte pentru a face o iconă fidelă a scenei, ce s'a petrecut sub picioarele mele; era ceva înfiorătoriu, cumplit.

Nu mi-a fost permis să mai fiu lung timp privitoriu fără voie. Am fost silit să mă cobor, în mijlocul naturii turbate. Balonul sub influința aerului rece, se tot cobora și cu el scădea și curagiul meu. Am făcut ultima încercare de-a mă putea ține de-supra furtunei, mi-am aruncat ancora, funia, ba am strîns tot ce-am pătut și le-am dat jos în întunicime, dar totul a fost în deșert — mă coboram întet, încet.

Tot mai tare mă apropiam de furtună, tunetele groaznice însoțiau înfiorătoarea mea călătorie în jos. Mă coboram tot mai mult cu o iuțeală nespusă, din regiunile ceresei spre iad. În fine un întuneric infernal m'a încunjurat. Nu vedeam nici balonul în care mă aflam, decât numai când fulgera, așa de întuneric era. Nici aceasta nu ținū mult deoarece lumina electrică atât era de intensivă, încât eram aproape orbit. Am mai pățit încă și aceea, că sgduiturile tari ale aerului, 'mi-a pornit sângele pe urechi și pe nas. Balonul meu se clătina încoaci și încolo, ca un om beat, iar mai târziu era aruncat într'o parte și întralta cu o furie, încât am trebuit să 'mi încord toată puterea, ca să nu fiu trântit jos.

Să mă scobor iute jos? Cum aș fi putut să fac aceasta într'o astfel de tempestate! Ar fi fost moartea cea mai sigură. Pe lângă aceste însă mai lipsea și ancora. Să rămân mai departe, iarăși nu puteam — dar ce simții? — un strop de apă! Eram mântuit, o ploaie torențială se vîrsa asupra-'mi, vîzui, că trebuie să fiu aproape de pământ. Ochii mei căpătară iarăși puterea vîzului de mai 'nainte, am privit în jur de mine. Mă aflam nu departe de vârful copacilor, de-asupra cărora sburam cu iuțeală unui mil engles pe minută. Nu mai lipsea mult și trebuia s'ajung pe pământ, mă țineam de luntre cu amîndoauē mînilor, m'așteptam resignat la lovitura din urmă a balonului. În câte-va secunde isbitura și urmă și ea a fost așa de puternică, încât fui aruncat departe pe pământ. Îndată după cădere am amețit.

Când 'mi-am venit iarăși în ori, mă aflam într'un pat încunjurat de oameni, cari mă îngrijau și cari îmi spuseră, că mă aflu la moșia lui M. Styles. Balonul meu era total zdrobit. Din aceea oară înfiorătoare mi-am perdut toată pofta de a mai asista la un spectacol al fulgerilor și trăsnetelor dincolo de nori. (Gaz. Tran.)

Varietăți

Săntele sērbători. Nascerea Domnului și Măntuitorului nostru Isus Cristos a fost sārbată în mod deosebit aici în centrul diecesei noastre. Prea Sāntia Sa Domnul Episcop diecesan, Nicolae Popea, asistat de Prea Cuvioșia Sa Domnul Arhimandrit, Filaret Musta, de preoții locali și un diacon, a celebrat sānta liturgie, în decursul căreia a ținut frumoasa și instructiva pastorală, publicată în fruntea numărului trecut al foii noastre.

Anul nou. Din incidentul Anului nou Prea Sāntia Sa Domnul Episcop diecesan, Nicolae Popea, a fost felicitat din partea Membrilor Consistoriului diecesan, a Institutelor diecesane, a preoțimei locale prin P. C. Sa Domnul Arhimandrit Filaret Musta. Apoi de corpul ofiteresc din loc prin dl major c. și r. Krischer, din partea Comunității de avere, a Magistratului etc. P. S. S. a mai fost felicitat de singuratici onoratori din loc, precum de Dl Vice-colonel în retragere Gustav de Schwerentfeld, marele proprietariu Hedvig de Bōsz. De asemenea a primit numeroase felicitări în scris și telegrafice dela numeroșii sei stimatori din țară și străinătate. — Tot din incidentul Anului nou P. C. S. D. Arhimandrit Filaret Musta, a fost felicitat din partea membrilor Consistoriului și ai instituțiilor noastre diecesane, prin rostul dlui asesor Consistorial Iuon Ionaș, și de alți onoratori.

Petrecerea și Concertul aranjat în presara de Sān-Vasii, a succes pe deplin. Corurile, și domnișoarele concertante și în special Dra Irma Neneștean au secerat furtunoase aplause.

Societatea femeilor române pentru regularea și înfrumșetarea cimiteriului gr. or. român din Caransebeș invită la **petrecerea poporală**, ce o va aranja în ziua sf. Ioan, Joi în 7/19 Ianuarie 1899 în sala cea mare dela otelul „Pomul verde” din loc. Începutul la 8 oare sara. Întrarea de persoană 30 cr. Oferte se primesc cu mulțămită și se cuitează pe cale publică. — Avēndu-se în vedere, că zidul dela cimiteriu este numai de jumătate gata și că societatea n'are mijloace suficiente pentru terminarea lui, apelează la bună voința publicului, rugându-l, ca să ia parte în număr cât se poate de mare la petrecere și pe această cale să vină vină în ajutoriul societății. — Caransebeș, în 29 Decembrie 1898 ct. v. *Comitetul aranjatoriu.*

Tinerimea școlară din Oravița-montană aranjază sub conducerea învățătorului N. Baias Mercari la Botezul

Domnului în 6/18 Ianuarie 1899, după amezai la 5 oare în sala mare a hotelului de acolo „Coroana ung.” un *Concert împreună cu o reprezentațiune teatrală.*

Mulțămită. În stnul comunei noastre bisericesci de un timp încoaci, sêmțimântul de pietate, care amortise, a rênviat, căci șirul evlavioșilor binefacători, pe zi ce merge, sê înmulțesce. Dl Nicolae Costanici, măestru lăcătariu din loc, vèzènd lipsa unei porți la cimiteriul nostru, s'a pus de a construit o poartă de fer cu mult gust, în valoare de 70 fl. și a donat'o pe sama cimiteriului; iară bêtărâna vèduvă Maria Avramescu, a jertfit o îmbrăcăminte pentru analog, în valoare de 25 fl. În fața acestor binefaceri atât de frumoase și demne de imitat, nu putem sta indiferenți, ci venim și pe aceasta cale a aduce stim. binefăcători în numele comitetului parohial adèncă mulțămită, rugând pe bunul Dumnezeu, ca să le rêsplătească cu darul sèu pentru aceste fapte atât de crestinesci. *Orșova, la 22. Decemvrie v. 1898. George G. Ioanovicu, pres. com. par. Traian Henșu, not. com. par.*

Necrolog. Luni în 21 Decemvre 1898 v. am petrecut la cele eterne pre un vrednic fruntaș al comunei noastre Valeadieni, anume pre Ioan Petrică, carele după un morb scurt împărțșit cu sf. taine a adormit în Domnul în etate de 79 ani, și în al 63-lea an al feritei sale căsătorii, lăsând în adèncă jale pre soția sa Brèndușa în etate de 80 ani; pe fratele sèu Florea; pe ficele sale vèduva Iconia Trandafir și Măria mărîtată Seracin din Caransebeș, precum și pre nepoții sèi Ioan Trandafir învătătoriu în Apadia și Ruja mărîtată G. Cătană din Valeadeni, precum și o mulțime de alți nepoți, neamuri, amici și cunoscuți, cari prin moartea dènsului de mult bine s'au lipsit. Sf. Liturgie și àctul funebral s'au îndeplinit cu pompa cuvenită și ne mai vèzură în comuna noastră de cătră vrednicii preoți Ioan Meda din Valeadeni, Nicolae Corneanu din Apadia și Teodor Munteanu din Dèlinești, iar cântările liturgice și funebrele le au executat cu mare precisiune învătătorii Dimitrie Iacobescu din Dèlinești și Mihaiu Belcea din Brèbul, dimpreună cu alți cântăreți și școlari din Valeadieni și Apadia. Un public numeros l'au petrecut pre decedatul la mormènt dându-i astfel ultimul tribut de recunoscînță acestui vrednic și meritat bărbat. Decedatul Ioan Petrică a fost un om inteligent și harnic în toate privințele; a fost foarte mult timp primar comunal, în care restimp a zidit casa comunală și a adunat material pentru zidirea bisericii; a fost mult timp epitrop bisericesc și s'a îngrijit ca capitalul bisericii sê sporească ca astfel să ne putem zidi biserica. În mai multe rënduri a fost ales membru la congregațiunea comitatensă, unde totdeauna s'a alăturat la partida națională. Fie-i țèrina ușoară!

Bibliografie

Au apărut:

„*Revista Economică*”, organ pentru societăți financiare și comerciale. Director Dr. Corneliu Diaconovich.

Noul organ are format mare 8°, și conține: Cătră cetitori. Institutele noastre financiare (Câte-va considerațiuni fugitive asupra lor) de Arseniu Vlaicu; Depozite vincluate, de Dom. Rațiu; Legislațiune (Insoțirile de credit); Iurisdicțiune (Decisiuni curiale); Statistica băncilor din Ungaria în 1897: Comerțiu (sciri despre „Concordia din Sibiu și despre Asociațiunea de consum din Blăși); Comunațiuni; Agricultură; Industrie; Revista financiară; Literatură economică; Bursa din Viena și Budapesta, bursa de efecte din București; Tragerea Iosurilor etc.

„*Enciclopedia română*”, publicată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român” de Dr. C Diaconovich. După un interval de abia 6 săptămâni a apărut un nou fascicol, al 12-lea, al acestei mari publicațiuni, cuprinzènd articole Dame-Doc, la olaltă mult preste 1000. Amintim în special biografiile rom. Damian, Dan, Danielescu, Daponte, Darabanth, Darachi, Dardée, Davila, Deeș de Tămășel, Delavrancea, Demetrescu, Demetrescu, Densușianu, Depărețian, Despot Vodă, Desseanu, Diaconovici-Loga, Diaconu, Dima, Dimitrescu, Dimitriade, Dimitrovici, Dimitrovița, Dionisie, Djuvara, Dobra etc., apoi dintre celelalte artcoale mai mari și mai importante: Demografia și Desinfectarea de Dr. Felix, Dentițiunea, Diabetes și Difteria de Immerwill, Digestiunea de Vaschide, Descendența și Distoma de Dr. Leon, Livanurile ad-hoc de Floru, Districtele valachice de Traila, Dobrogia și Datoriile publice de Nacian, Diplomația de Lecca, Docuri de P. Rădulescu, Dicționar de Tiktin, etc. Dintre ilustrațiuni amintim un tablou al Diamantelor mai mari și podul dela Cernavoda. Aboamente se fac la W. Krafft în Sibiu (deposit general pentru România: E. Storch, București) și se primesce numai pentru publicațiunea întregă. Prețul de prenumerare: pentru un tom broșurat 10 fl. — compactat 11 fl. 60 cr. (în România: 25 Lei — resp. 28.50). În deosebi amintim, că abonații, cari la timpul sèu au achitat numai prețul tom. I, au se trimită fără amênare și prețul II, ca să li-se poată expeda fascicolele nou apărute.

Cuvèntări bisericesci de Dr. theol. George Popovicu, protopresbiter ort. rom. în Lugoj. Tipariu, și hârtie foarte elegantă, format 8°, pagini 176, prețul 1 fl. 50 cr.

Teoria Dramei, cu un tractat introductiv despre *Frumos și Artă* de Dr. Iosif Blaga, profesor. Brașov. Format 8°, pagini 320. Prețul 1 fl. 80 cr.

Calendarul Minervei, pe anul 1899 — Mica enciclopedie populară a vieții practice cu 110 articole, 100 ilustrațiuni, 6 suplimente artistice etc. Format 8°, preste 200 pagini. Recomandăm cetitorilor nostri acest valoros calendaru, care are mai multe ilustrațiuni din Bănat: Episcopul I. Popasu, Generalul Doda, Marșalii Trapșa și Seracin etc.

Expunerea spiritismului de D. Voniga, Arad. Format 8°, pagine 175. Prețul 3 coroane.

Calendarul Plugarinului întocmit de Maximilian Popovicu chemist-agronom. Cu portretul M. M. L. M. Regele și Regina României. Să află de vinzare în Librăria „Ciurecu” din Brașov. Trimis franco 55 cr.

Avis

P. T. Domni, cărora li s'a trimis spre vinzare «**Călimariul Românului**» pe anul 1899, sunt rugați a ni înăpoia cât mai curând esemplariile nevindute, deoarece avem mare lipsă de ele.

Administrațiunea Tipografiei și Librăriei diecesane.

Concurs

Pentru ocuparea postului de preot în parohia de a III-a clasă din **Brebul**, protopresbiteratul Caransebeșului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile.

Emolumente:

1. Două sesiuni parohiale în complex de 64 de jugere.
2. Birul parohial după fumuri câte 15 litre de cucuruz în boabe dela 209 case locuibile.
3. Două intravilane parohiale de câte 800° unul folosibil și altul nefolosibil.
4. Venitele stolare dela boteze, cununii și înmormântări usute.
5. Dela umblatul cu crucea de două ori pe an câte 5° cr. dela casă pe fiecare umblare.

Recurenții sunt avisați a-și trimite recursele P. On. Oficiu protopresbiteral în Caransebeș și sunt poțitiți a se presenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică.

Brebul din ședința comitetului ținută la 5 Iulie 1898. 3—3 [82]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Pe baza ordinațiunei consistoriale din 18 Maiu 1898 Nr. 1770 B. se escrie concurs pentru postul de capelan pre lângă preotul Ilie Luchiciu dela parohia de clasa II din **Retișor**, cu termen de alegere de 30 zile, dela prima publicare în Foaia Diecesană.

Emolumentele sunt:

1. Din sesiunea parohială de 30 jugere jumătate.
2. Din toate celelalte venituri jumătate, afară de casa parohială, pentru care alegândul capelan trebuie singur să se îngrijască.

Recurenții cualificați pentru acest post de capelan sunt avisați, ca recursele lor ajustate cu documentele prescise și adresate comitetului parohial să le subștearnă mult Onoratului Domn ad-

ministrator protopresbiteral Mihaiu Juica în Srediștea mică, poșta Nagy Szredistye — via Versecz, în termenul indicat, având a se înfățișa în sânta biserică locală în vre-o Duminică sau sârbătoare însă numai după prealabila încunoștințare a Mult Onoratului Domn administrator protopresbiteral. 1—3 [1]

Iosif Neagoe m. p.
președintele com. par.

În conțelegere cu administratorul protopresbiteral.

Publicațiune

Licitațiunea spre arendarea poenilor din pădurile comunității de avere a fostului regiment confinar romano-banatic Nr. 13 se va ținea la fostereștiile concerninte în următoarele zile și adevă: Marti și Mercuri la 7 și 8 Februarie 1899 la oarele 8 dimin. în Bozovicu.

Vineri la 10. Februarie 1899 la oarele 8 dimin. în Orșova.

Duminica la 12. Februarie 1899 la oarele 8 dimin. în Teregova.

Marti la 14. Februarie 1899 la oarele 8 dimin. în Ohababistra și Joi la 16. Februarie 1899 la oarele 8 dimin. în Caransebeș; — cea-ce prin aceasta se aduce la publică cunoștință.

1—1 [2]

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că **cu 1 Ianuarie 1899 st. n. am deschis în Caransebeș (în casa proprie, strada Rușavei Nr. 126)**

o întreprindere de expedițiune

și voiui satisfac în modul cel mai prompt cu prețuri moderate tuturor însărcinărilor în branșa aceasta.

Conducerea afacerilor o conduc Dlui Max Hellenschuss.

În speranță, că veți binevoi a mă onora cu încrederea D-Voastră

semnez cu tot respectul

[3] 1—1

Iefta Bîju

In editura

„Tipografiei și Librăriei diecesane“ din Caransebeș

se află următoarele

Cărți de Religiune

de

Dr. Petru Barbu.

și adevă:

Religiunea în școala poporală, indegetări metodice. — Prețul 30 cr.

„Cum învățământul religiei poate să sădească învățăturile subline creștine în inimile elevilor din școala poporală în mod mai rodnic, și cum acest obiect în mod mai cores-punzătoriu poate să îndrepte privirea și inima tinerimii spre aceea, de ce în adevăr are lipsă, voesce să deslășure și scrierea amintită mai sus. Autoriul ei ocupându-se, după cum reiasă din lucrare, pe lângă studiile teologice, și cu principiile pedagogiei moderne, ne presintă o di-dactică specială a studiului religiei, care cu drept cuvânt merită atențiunea învățătorilor...“

„Foaia Pedagogică“ din Sibiu, an. 1897, Nrii 9 și 10.

Istorieare religioase-morale, pentru elevii începători ai școalelor poporale. Prețul 15 cr. (Sub tipariu).

Aceste istorioare sunt alese și întocmite amăsurat următoarelor indegetări metodice: „Învățătoriu va începe studiul religiei cu istorisiri despre lucrări religioase-morale..... Vom propune deci elevilor începători istorioare simple despre facerea de bine, diligență, modestie.... și preste tot despre referinți morale, cari mișcă fantasia copiilor, deșteaptă senti-mente nobile, nutresc și întăresc judecata lor morală. Le istorisim apoi întâmplări și lucrări religioase-morale, al căror obiect să-i facă cunoscuți cu ființa și însușirile lui Dumnezeu, apoi cu omul și în fine cu raportul dintre Dumnezeu și om.

„Dar fiind-că în linia primă copiii nostri au să fie creștini, din istorioarele, ce se pro-pun începătorilor, nu pot lipsi momentele mai însemnate din viața lui Isus. Acestea se propun în legătură cu sărbătorile de peste an“ (Religiunea în școala poporală, pag. 9 și 10)

Istorieare biblice, pentru școalele poporale, aprobate de Ven. Consistorii diecesane gr. or. române din Arad, Caransebeș și Oradea Mare. Ediția II. Prețul 15 cr.**Istorieare bisericesci, pentru școalele poporale, aprobate de Ven. Consistorii diecesane gr. or. române din Arad, Caransebeș și Oradea Mare. Prețul 15 cr.****Catechismul, pentru școalele poporale, aprobat de Ven. Consistorii diecesane gr. or. române din Arad, Caransebeș și Oradea Mare. Edițiunea II. Prețul 20 cr.**

„Istoriearele biblice“ și „Istoriearele bisericesci“ sunt preste tot cu pricepere alese, iar textul lor e potrivit înțelegerii copiilor. Istoriearele sunt însoțite de câte un citat din st. Scriptură, de câte un adevăr moral, sau de câte un reasumat istoric, menite a forma cuinte-sența de pus la tractare pe treapta formală a sistemisării. Toate aceste texturi formează îm-preună materialul din „Religiunea în școala poporală“, pentru a cărei tractare metodică s'au dat îndrumările trebuincioase în „Indegetările metodice“ ale autoriului.”

„Foaia Pedagogică“ din Sibiu, an. 1897, Nr. 21.

Istoria săntă a Testamentului vechiu, pentru școalele medii. Prețul 40 cr.**Istoria săntă a Testamentului nou, pentru școalele medii. Prețul 40 cr.****Istoria bisericii creștine, pentru școalele medii. Ediția II. Cu 4 portrete. Prețul 50 cr.**

„... Recomandăm cu căldură aceste cărți învățătorilor și catichetilor nostri, fiind toate trei manuale de școală lucrare cu multă pricepere de causă, și cores-punzând tuturor re-cerințelor pedagogice“.

„Biserica și Școala“ din Arad, an. XXII, Nr. 35.